

REPREZENTAREA ÎN PARLAMENTUL EUROPEAN

Roxelana UNGUREANU
School of Law
Open University, London

Abstract: *The EU had and continues to have a great interest in the quality of democratic legitimacy and its institutions. This represents the needs of European citizens in the European Parliament whose members are elected directly. The European Parliament is a known name in the context of national political systems; it is the first body at supranational level. The EP's role and powers were in constant change, some important steps are the first direct elections (1979), the introduction of the cooperation procedure (1986) and the co-decision procedure (1992). The role of the European Parliament together with the Council of Ministers is in a process of expansion. The European Union is a political and economic partnership unique in the world, which brings together 28 European countries and covers almost the entire continent. This is to promote human rights domestically and worldwide. Human dignity, freedom, democracy, equality, rule of law and respect for human rights are intrinsic values of the European Union.*
“The EU impacts upon the everyday life of all of its citizens. Many national laws originate in the EU, and the range of areas in which the EU can make laws is already large and increasing.”

Keywords: EU, politics, economics, democracy

O preocupare de prim rang a Uniunii Europene a fost și continuă să fie legitimitatea și calitatea democratică a instituțiilor ei. Din toate aceste lucruri înțelegem că, privind modul în care U.E se legitimează, aceasta urmează în linii mari două direcții. Pe cealaltă parte, Uniunea Europeană reprezintă nevoile cetățenilor europeni (1992), în mod nemijlocit, prin activitatea partidelor europene în cadrul Parlamentului European, ai cărui membri sunt aleși direct (modelul federal).

Parlamentul European. Parlamentul European (PE) este primul organism la nivel supranațional. El poartă un nume cunoscut din contextul sistemelor politice naționale. Totuși PE se este mult diferit de parlamentele naționale. Competențele și rolul PE în cadrul Comunității s-au aflat într-o permanentă schimbare, încă de la înființarea CECO, acesta devenind din ce în ce mai influent. Etape importante în acest sens au fost extinderea competențelor sale în privința bugetului (1975), primele alegeri directe (1979), introducerea procedurii de cooperare (1986) și a procedurii de codecizie (1992), precum și extinderea considerabilă a domeniilor de aplicare a

procedurii de codecizie¹. Alte modificări au apărut și după intrarea în vigoare a Tratatului de la Nisa. Rolul PE ca organ participant — împreună cu Consiliul Miniștrilor — la procesul legislativ se află în plin proces de extindere și de consolidare.

„UE este un parteneriat economic și politic unic în lume, care reunește 28 de țări europene și acoperă aproape tot continentul.”² O preocupare de prim rang a Uniunii Europene a fost și continuă să fie legitimitatea și calitatea democratică a instituțiilor ei. Unul dintre obiectivele principale îl reprezintă promovarea drepturilor omului, pe plan intern și mondial. Demnitatea umană, libertatea, democrația, egalitatea, statul de drept și respectarea drepturilor omului sunt valorile intrinsece ale Uniunii Europene.

Din toate aceste lucruri înțelegem că, privind modul în care U.E se legitimează, aceasta urmează în linii mari două direcții. Pe de o parte, Consiliul European și Consiliul de Miniștri se credibilizează prin intermediul electoratului național al statelor membre (votul).

Voința acestora suportă anumiți pași: participarea partidelor în competiția electorală, intrarea în parlamentul național și în final investirea guvernelor naționale (modelul interguvernamental). Pe cealaltă parte, Uniunea Europeană reprezintă nevoile cetățenilor europeni (1992), în mod nemijlocit, prin activitatea partidelor europene în cadrul Parlamentului European, ai cărui membri sunt aleși direct (modelul federal).

În prezent, este evident că niciunul dintre cele două modele nu este integral uzitat la nivelul UE. Regimul politic al Uniunii ne arată că, în practică, este vorba despre o combinație între cele două modalități de guvernare precizate anterior. Explicația este simplă: UE nu mai este nici la stadiul unei cooperări normale între state pe diverse teme, dar nici nu a ajuns la o coeziune ce să o definească drept un stat federal.

În domeniul științei politice, reprezentarea descrie felul în care indivizii sunt delegații ale altor indivizi ori grupuri, pentru o perioadă de timp clar delimitată în prealabil. De obicei, în cadrul reprezentării democratice, doar cetățenilor li se garantează reprezentarea politică, prin intermediul procesului electoral.

Discuția de față ia amploare de la episodul ce are în centru discursul lui Edmund Burke din fața electorilor din Bristol (1774). Potrivit lui Burke, logica politicilor de reprezentare ar fi mai degrabă națională, principială decât concret-locală. Cel ce va fi ales (cel care-i va reprezenta pe cetățeni) trebuie să-și urmeze propria sa rațiune și să nu țină seamă de suma de dorințe ale constituenților (votanților), care este, de drept, fundamentul legitimității sale.

Această regulă a jocului politic, ce părea oarecum ciudată în gândirea acelor vremuri, nu va începe să se generalizeze în Europa decât odată cu episodul Revoluției Franceze.³ Deci, dacă mai trebuia încă o dată spus, reprezentantul politic, fie el și ales, are datoria de a-și gândi propria sa funcție drept una în folosul statului.

---

¹ prin Tratatul de la Amsterdam.

² http://europa.eu/about-eu/index_ro.html; (accesat în 2 februarie 2016).

³ Jacques Thomassen, Herman Schimitt, *Political Representation and Legitimacy in the European Union, Introduction*, p. 53.

Dacă ne raportăm la un sistem de vot, cea mai importantă componentă (dintre cele șapte ale lui Lijphart), o reprezintă formula electorală.¹ Mai departe, dintre cele trei mari tipuri de astfel de formule, cea a reprezentării proporționale (RP) - folosită și în cadrul alegerilor pentru Parlamentul European - înregistrează cel mai înalt grad de echitate privind reprezentarea.

Sistemele cu reprezentare proporțională se bazează pe circumscripții plurinomiale. Astfel spus, fiecare circumscripție trimite mai mulți reprezentanți în parlament, nu doar unul. Fiecare votant alege o listă, iar partidul obține locuri proporțional cu voturile pe care le primește.

Reprezentarea proporțională poate fi luată drept un indiciu că sistemul legislativ reflectă cu acuratețe opinia publică și forța partidului. Sistemele reprezentării proporționale nu au o contribuție semnificativă la combaterea scindării partidelor, așa că adesea duc la sisteme multipartidiste. Această tendință este totuși în scădere, iar multipartidismul cu două partide dominante și-a făcut apariția chiar și în sistemele reprezentării populare.² Observat din această direcție, și Parlamentul European pare să se asemene cu un sistem de două partide dominante (PPE și S&D).

Revenind la chestiunile reprezentării, există o formulă ce se presupune a fi cea mai echitabilă dintre toate tipurile de reprezentare – reprezentarea descriptivă. Aceasta propune ca reprezentanții aleși în democrații să nu fie doar expresia preferințelor celor care constituie corpul electoral, ci și pe cei ale căror caracteristici descriptive sunt relevante din punct de vedere politic (aria natală, ocupația, etnia, vârsta, genul).

Potrivit acestei concepții, corpul ales trebuie să fie o răspândire exterioară a celor care votează. Astfel, considerând că din totalul cetățenilor 50% sunt de gen feminin și 20% sunt de culoare, acel corp politic va avea în compoziție 50% aleși de gen feminin și 20% aleși de culoare (exemplu ipotetic). Totuși, această filosofie pare că abuzează de corelarea unor caracteristici fiziologice cu personalitatea politică a fiecărui individ. Chiar și așa, sistemul RP poate fi luat, la limită, drept o slabă metodă de reprezentare descriptivă sau în mod mai convingător calea de mijloc ce atenuează abuzurile generalizante de mai sus. Un exemplu al funcționării reprezentării democratice (fără a fi descriptive) este reprezentat în cadrul regimului politic al Statelor Unite ale Americii, unde deși doar 2% din afro-americieni au susținut administrația lui Bush, echipa acestuia a avut în componență persoane precum Colin Powell sau Condolezza Rice.

O altă distincție trebuie să se facă în privința reprezentării în societățile democratice moderne. Mai întâi, reprezentarea formală este cea care ține mai mult de începuturile teoriei democratice.³ Aceasta acționează pe baze constituționale și pornește de la reprezentarea egală (un om - un vot).

Cealaltă, reprezentarea informală, denotă nevoia de informații, cereri și nevoi (interese) încadrate în scena politică de către organizațiile societății civile, cu scopul de a influența procesul decizional. Astfel de organizații sunt informale prin prisma faptului că nu exprimă niciun fel de mandat încredințat de către cetățeni.

---

¹ Vezi, Paul DUȚĂ, *EU-27 și Tratatul de la Lisabona*, Sibiu: Tehno Media, 2008, pp. 125-128.

² Michael Rosking, Robert Cord, James Medeiros, Walter Jones, *Știința politică. O introducere*, p. 27.

³ Johannes Pollak, Joseph Batore, Monika Makro, Emmanuel Siglos, *On Political Representation, Myths and Challenges*, p. 75-77.

De asemenea, fiecare democrație europeană se confruntă cu dilema manierelor prin care să-și trateze grupurile minoritare. O preocupare din ce în ce mai accentuată pentru minoritățile etnice naționale are loc, mai ales, după căderea URSS. S-a ajuns în cursul anilor 1990 la o redefinire a acestui concept, printr-o instituționalizare de tip juridic.¹

În mod practic, controlul asupra puterii directe ce aparține majorității variază de la țară la țară. Un aspect ține de sistemul electoral, care poate fi construit astfel încât să protejeze minoritățile. Cu privire la minoritățile non-occidentale se prefigurează două întrebări. Prima, în ce măsură imigranții au dreptul de a vota și de a fi deci, reprezentați politic? A doua, participă imigranții, de orice tip, la procesul de vot într-o manieră astfel încât să-i influențeze pe reprezentanții politici? Dacă da, ce efect se produce? (Prin însuși numărul lor restrâns, imigranții reprezintă și grupul social ce se confruntă cu suspiciuni și prejudecăți venite din partea locuitorilor indigeni.)

Toți acești factori se convertesc cu ușurință în situații problematice ori de conflicte sociale ce au ca miez acceptarea dificilă a acestora ca actori politici. Toate acestea (prejudecăți și sentimente xenofobe) par să se fi generalizat mai degrabă în rândul votanților simpli, decât în rândul elitei politice.² Așadar, devine aproape pleonastic a spune că uninominalul nu este deloc pliant atunci când vorbim despre echitabilitate.

Legat tot de chestiunea reprezentării politice a imigranților, statele membre par să se comporte total nedemocratic. Asta pentru că, din moment ce statutul de cetățean al Uniunii Europene are la bază dobândirea cetățeniei unuia dintre membri, iar acești membri au criterii diferite de acordare a cetățeniei³, este pe cât se poate de observabilă existența unui anumit soi de discriminare.

Astfel, anumiți rezidenți, deși integrați și asimilați de democrațiile europene suferă un deficit de reprezentare formală, prin faptul că nu votează. Deși acordarea de cetățenie privește, mai degrabă, interesele naționale (care sunt încă puternice la nivelul UE), este necesară implementarea unor politici care să uniformizeze acest progres la întregul teritoriu al Uniunii.

Problema reprezentării politice la nivelul Uniunii Europene ridică importante întrebări ce țin de teoria politică și de teoria juridică. Concepția curentă asupra reprezentării politice este încadrată în contextul statelor-națiune membre. Astfel, fiecare stat membru își trimite un anumit număr (între limitele de 5 și 99) de reprezentanți (europarlamentari) la Strasbourg și Bruxelles.

Această formulă pare una de compromis sau cel puțin întruchipează doar o jumătate de pas către compromis. Cum? Deoarece, atât existența unei singure circumscripții (deci, plurinominală și la nivelul întregului teritoriu UE), cât și reorganizarea circumscripțiilor, trecând peste considerentul național (deci, fără a exista strict 27 de circumscripții) par extrem de laborioase, din mai multe puncte de vedere.

---

¹ Will Kymlicka, *Minoritățile naționale în Europa postcomunistă: rolul normelor internaționale și al integrării europene*, Altera29, pp. 5-36.

² <http://www.samfunnsforskning.no/Publikasjoner/Bok-og-tidsskriftsartikler/2003/2003-089>.

³ Richard Rose, Patrik Bernhagen, *Inequalities in Representation in the European Parliament*, p. 23.

În primul dintre cazuri ar exista o evidentă discriminare a intereselor statelor mici (ca Malta, Luxemburg, Cipru, Estonia, țările baltice). Această discriminare este cu atât mai evidentă cu cât, în prezent, cetățenii EU sunt foarte puțin interesați de politica dusă la nivel european și mai implicați în alegerile naționale de tip legislativ sau prezidențial. Relativ același obstacol l-ar întâmpina și cel de-al doilea caz, pentru că, o segmentare pe baza unei cote de reprezentare (în circumscripții plurinomiale transnaționale) duce la o arhitectură geografică a circumscripțiilor destul de pretențioasă.

Astfel, statele cu populație mare ar *beneficia* de mai mulți reprezentanți (ceea ce e dezirabil și democratic, deopotrivă). Totuși, acest efect pare a fi anulat de faptul că unele campanii electorale s-ar desfășura în condiții extreme: regiuni cu populații reduse pot alcătui o singură circumscripție vastă din punct de vedere teritorial (nu pot avea loc un număr mulțumitor de întâlniri electorale) și cu mai multe limbi vorbite (ceea ce se poate converti într-o barieră de comunicare cu repercusiuni). Precizez că în ambele cazuri formulate, am evidențiat coeziunea la nivelul întregului teritoriu UE, ceea ce nu este astăzi de necontestat.

Așadar, drept formulă electorală cu rol intermediar se poate căuta inspirație în modelul american sau german. Potrivit celui de-al doilea model de inspirație, cetățenii europeni ar avea la îndemână în timpul actului electoral două opțiuni: prima, fiind înscrisă într-o logică de vot majoritar într-un singur tur în circumscripții uninominale ce *va* lua conturul regiunilor de dezvoltare (chiar și transnaționale, dar cu o identitate politică reală și forțe) și a marilor aglomerări urbane; cea de-a doua opțiune, devine un vot dat listei unuia dintre partidele europene.

Împărțirea mandatelor se face astfel încât formulei RP¹ să-i revină cel puțin 60% dintre locurile din Parlamentul European. Precizez că, atât modelul de inspirație americană, cât și cel german, nu ar atrage după sine o logică a bicameralismului. Astfel, varianta germană ar asigura fiecărui stat membru un număr egal de membri (RP național), iar restul vor fi aleși pe liste, la nivel european.

Revenind la *miezul* formulei RP, trebuie spus că tot aceasta pare să faciliteze regăsirea pe listele partidelor a unui număr mai mare de propuneri ce întruchipează persoane de gen feminin. De asemenea, un studiu realizat în 23 de țări cu regim democratic, reliefează că alesele femei au un procent dublu în statele care folosesc formula RP și nu pe cea majoritară.² Aici, în ajutorul principiului reprezentării echitabile se poate adopta, cu acordul actorilor politici, o logică vis-a-vis de competența de gen a Parlamentului European de tipul 50% din mandate să revină reprezentanților de gen feminin, iar restul de 50 % reprezentanților de gen masculin.

Dar acestu lucru nu ar însemna decât să ne întoarcem la certitudinea proiectului reprezentării descriptive. Același lucru pare să-l relateze și unele date oferite de exit-poll-uri.³ Astfel, genul și preferințele nu se află într-o cadență perfectă. Adoptarea oarbă a principiilor conceptului menționat anterior ai reprezentării descriptive nu duce neapărat la echitate. Totuși, intensificarea colaborărilor cu organizațiile care militează pentru participarea politică activă a

---

¹ Reprezentare proporțională.

² Karen Bird, *The Political Representation of Women and Ethnic Minorities in Established Democracies*, p. 67.

³ <http://www.ibtimes.com/wisconsin-primary-2012-watch-how-women-vote-433038>; (accesat în 2 februarie 2016).

femeilor sau cooptarea în cadrul procesului de decizie internă și de comunicare politică a persoanelor ce aparțin organizațiilor de femei ale partidelor politice, nu pot fi altfel decât utile și favorabile unei reprezentări cât mai egalitare.

O altă categorie socială, minoritatea religioasă, ce pare să decredibilizeze legitimitatea Parlamentului European (prin simplul fapt că nu există o politică unitară de integrare și reprezentare) este cea musulmană. Evidentul dezavantaj al acestei minorități îl constituie faptul că un grad ridicat de islamofobie și de radicalism a făcut ca aceștia să ajungă în centrul dezbaterilor UE asupra reexaminării coeziunii comunității și asupra politicilor de integrare.

Referitor la această chestiune s-au tras semnale serioase asupra apariției unei probleme în care minoritarii musulmani devin duble victime (pe de o parte, aceștia suferă în mod direct de pe urma acțiunilor aflate sub semnul terorii; pe de altă parte par defavorizați în urma unor politici guvernamentale întreprinse drept replică a terorii ori ca prevenire a unor activități provocatoare de teroare). Tot atât, se vorbește și despre contribuția mass-media în consolidarea sau combaterea stereotipurilor.¹

Aproximativ 3,5% (peste 13 milioane) din populația totală a UE aparține minorității musulmane, iar cei mai mulți dintre aceștia sunt refugiați din țări precum Iugoslavia, Somalia, Albania, Pakistan etc. și ajunși pe teritoriul Uniunii într-un așa numit *al doilea val*, la începutul anilor 1990 (*primul val* este legat de cei ce proveneau din fostele colonii în anii '60).

Măsurile care-i privesc în mod direct pe musulmani depind astăzi de statele pe al cărui teritoriu aceștia se află, adică, depind de relația stat – biserică din respectiva țară membră UE. Acest lucru implică o întoarcere la cadrul reprezentării informale. Pentru cea mai mare parte a celor ce sunt identificați (în mod simplu) drept islamiști lucrurile par a fi ceva mai încurcate: majoritatea occidentalilor (peste 50%) îi privesc pe musulmani cu suspiciune.² Deși există state cu un grad ridicat de favorabilitate (Franța 72%, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord 63%³), o politică unitară față de musulmani pare nefuncțională, dar și greu de elaborat.

Spre exemplu, atitudinea politică privind existența unui conflict de idei între devotamentul față de setul de valori musulmane și devotamentul față de societățile moderne democratice este întărită de către precedentele care atestă o astfel de opinie politică în câteva din statele cele mai vechi ale uniunii (discrepanță islam/democrație – văzută drept iremediabilă: Germania 70%, Spania 58%, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord 54%⁴). Dar, acest curent de opinie nu e fără excepție aplicabil în toate statele membre (Franța 26% în defavoarea existenței unui conflict cultural musulmană - cultură a democrației).

---

¹ European Monitoring Centre of Racism and Xenophobia, *Muslim in the European Union, Discrimination and Islamophobia*, 2006, p. 14.

² European Monitoring Centre of Racism and Xenophobia, *Muslim in the European Union, Discrimination and Islamophobia*, 2006, p.34

³ *Ibidem*.

⁴ European Monitoring Centre of Racism and Xenophobia, *Muslim in the European Union, Discrimination and Islamophobia*, 2006, p.36

Participarea politică a minorităților etnice, în principal a celor extraeuropene, poate fi sprijinită printr-o acțiune de împotrivire la adresa partidelor politice europene ce au orientări xenofobe și a condamnării ferme a tuturor variantelor de discurs politic antisemit.

De asemenea, există diferențe de reprezentare politică și în ceea ce privesc diferitele grupuri de vârstă. Cum? Psihologia comportamentală pare să explice acest fenomen: odată cu înaintarea în vârstă, oamenii sunt din ce în ce mai dispuși să intre într-un dialog direct cu reprezentanții pe care i-au fi ales.¹

În plus, donațiile către partide se fac în tandem cu înaintarea în vârstă. Deci, pot fi tinerii mai puțin reprezentați prin asta? Totuși, pare să existe o tendință spre echilibru pentru că persoanele cele mai dispuse să participe la o campanie de strângere de semnături, la proteste, în organizații sau să militeze în favoarea unui partid provin din rândul tinerilor. Problematika aceasta ar putea atrage, dacă se încearcă unele tipuri de soluționare (de tipul reprezentării descriptive) mijloace complet nedemocratice.

Așa cum s-a observat, tema reprezentării nu se rezumă doar la metodele prin care să fie aleși prin vot anumite persoane care să reprezinte interesele întregului corp de cetățeni. În cadrul procesului de reprezentare politică, grupurile de lobby sunt extrem de influente și cel puțin în principiu (datorită abilității de mobilizare și resurselor de care ar fi capabile să dispună) pot substitui variate grupuri de cetățeni ce sunt incapabili sau nu reușesc să lupte pentru nevoile lor.

Astfel, are loc un soi de legitimare prin sprijin, o luptă și chiar o atitudine pozitivă a unor astfel de grupuri de a pune presiune asupra decidenților politici. Deci, concepția potrivit căreia doar aleșii luați ca indivizi contează ar trebui înlocuită cu ceea ce s-ar putea numi un sistem al reprezentării.²

Deși poate părea lipsit de importanță, o astfel de percepție asupra lipsei de democrație în cadrul reprezentării la nivelul Parlamentului European ar putea fi sensibil atenuată printr-o paradigmă de raționare ce s-ar putea reduce astfel: Îmi doresc mai puțină transparență vis-a-vis de felul în care se iau deciziile, dar mult mai multă cu privire la logica și argumentele ce stau în spatele lor.³

Practic, fără implicarea activă a cetățenilor este relativ dificilă realizarea unor lucruri ce pot ajuta la o reprezentare echitabilă în Parlamentul European. De asemenea, prin participare ne asigurăm că lucrurile decurg cum trebuie.⁴

În continuare mă voi axa pe raportul cetățeni-politicieni și pe câteva elemente ce țin de felul în care votanții sunt reprezentați în PE. Legătura dintre cetățeni și politicieni este de o importanță deosebită, deoarece putem să ne facem o idee generală în ceea ce privește modul de reprezentare în respectul parlament.

---

¹ Katherin Kissau, Georg Lutz, Jan Rosset, *Unequal Representation of Age Groups*, p. 45.

² <http://mises.org/library/indefensibility-political-representation>; (accesat în 2 februarie 2016).

³ <http://www.philosophyetc.net/2006/11/political-representation-selection-vs.html>; (accesat în 3 februarie 2016).

⁴ „Openness and participation are antidotes to surveillance and control.” howardrhei560060.html, Citat - Howard Rheingold; (accesat în 2 februarie 2016).

Persoanele care votează se așteaptă ca reprezentantul ales să își îndeplinească îndatoririle în corelație cu ideile exprimate de ei, dar acest lucru nu este universal valabil. În opinia mea, o comunicare mai bună între reprezentanți și votanți poate rezulta într-o mai bună colaborare ce poate duce la beneficii atât pe plan intern, cât și extern.

Reprezentarea este mult mai eficientă în zilele noastre decât era în perioada precedentă, deoarece s-a făcut o trecere de la o Adunare Parlamentară la Parlamentul European ales de popoarele ce fac parte din Uniune (alegeri universale). Această tranziție a dus la o mai bună funcționare a Uniunii Europene și la legitimarea acesteia.

Deci, reprezentarea este un lucru esențial în problematica Construcției Europene.¹

Bibliografie:

1. Bird Karen, *The Political Representation of Women and Ethnic Minorities in Established Democracies*, Department of Political Science University Hamilton, 2013.
2. European Monitoring Centre of Racism and Xenophobia, *Muslim in the European Union, Discrimination and Islamophobia*, 2006.
3. Kissau Katherin, Lutz Georg, Rosset Jan, *Unequal Representation of Age Groups*.
4. Kymlicka Will, *Minoritățile naționale în Europa postcomunistă: rolul normelor internaționale și al integrării europene*, 2014, Open University, London.
5. Pollak Johannes, Batore Joseph, Makro Monika, Siglos Emmanuel, *On Political Representation, Myths and Challenges*, 2014, Open University, London.
6. Rose Richard, Bernhagen Patrik, *Inequalities in Representation in the European Parliament*, University of Aberden, 2010.
7. Rosking Michael, Cord Robert, Medeiros James, Jones Walter, *Știința politică. O introducere*, Polirom, 2011.
8. Thomassen Jacques, Herman Schimitt, *Political Representation and Legitimacy in the European Union, Introduction*, Oxford Scholarship Online, 2013.
9. http://europa.eu/about-eu/index_ro.htm
10. -<http://www.samfunnsforskning.no/Publikasjoner/Bok-og-tidsskriftsartikler/2003/2003-089>; (accesat în 2 februarie 2016).
11. <http://www.ibtimes.com/wisconsin-primary-2012-watch-how-women-vote-433038>; (accesat în 2 februarie 2016).
12. <http://mises.org/library/indefensibility-political-representation>; (accesat în 2 februarie 2016).

---

¹ „The EU impacts upon the everyday life of all of its citizens. Many national laws originate in the EU, and the range of areas in which the EU can make laws is already large and increasing. In addition, laws made by the EU have supremacy over national laws. Because of this, it is important that EU citizens are involved in the decision-making process and that the EU is democratic.” <http://www.civitas.org.uk/eufacts/OS/CIT5.php>. (accesat în 2 februarie 2016).

13. <http://www.philosophyetc.net/2006/11/political-representation-selection-vs.html>; (accesat în 2 februarie 2016).
14. <http://www.brainyquote.com/quotes/quotes/h/howardrhei560060.html>, Citat- Howard Rheingold; (accesat în 2 februarie 2016).
- <http://www.civitas.org.uk/eufacts/OS/CIT5.php>. (accesat în 2 februarie 2016).